

Mikkelin kaupungin kotoutumishjelma eli kotoutumisen alkuvaiheen palveluita kuvaava asiakirja

Kunnan kotoutumishjelman vähimmäissisällöstä säädetään laissa kotoutumisen edistämisestä (681/2023). Kotoutumishjelmaan sisältyvät vähintään alla kuvatut palvelut (kohdat 1–6). Kunta voi sisällyttää kotoutumishjelmaan myös muita palveluita (kohta 7).

Kunta: Mikkelin kaupunki

Kunnassa kotoutumishjelmaa koordinoiva taho: Mikkelin kaupunki/elinvoimapalvelut/kotoutumispalvelut

Kotoutumishjelmaa kuvaavan asiakirjan yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Hallintojohtaja Ari Liikanen, ari.liikanen@mikkeli.fi

Kotoutumishjelma on laadittu 4.12.2024.

Kotoutumishjelman ja/tai sitä kuvaavan asiakirjan laatimiseen osallistuvat yhteistyökumppanit:

Asiakirjaa on valmisteltu laajasti myös Etelä-Savon maakunnallisessa yhteistyössä ja siihen on ollut mahdollisuus kaikilla vaikuttaa. Valmistelun keskiössä olivat kuitenkin Mikkelin seudun työllisyysalue/valmistelijat ja asiantuntijat, Etelä-Savon hyvinvointialue/Kotoutumisen edistäminen ja maahanmuutto -yksikkö, Mikkelin kaupungin sivistys- ja hyvinvointipalvelualue ja kuntien kotoutumiskoordinaattorit.

Kotoutumishjelma liittyy itsenäisenä asiakirjana myös kaupungin Hyvän elämän ohjelmaan, missä tavoitteena on osallisuuden ja yhdenvertaisuuden edistäminen, esteettömyys, saavutettavuus ja turvallisuus kaikkien kaupungissa asuvien ihmisten näkökulmasta.

Kotoutumishjelman laadinnan prosessi ja viestintä kunnassa:

Mikkelin kaupungin osalta asiakirjaa on valmisteltu useiden yhteistyöpalavereiden ja kuulemisten kautta. Viimeistely on tehty kaupungin kotoutumispalveluiden, sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen, Mikkelin seudun työllisyysalueen ja Etelä-Savon hyvinvointialueen edustajien ja heidän valmistelemiensa dokumenttien avulla. Ohjelman on yhteen koonnut kotoutumiskoordinaattori Riitta Lappi.

Kotoutumishjelma julkaistaan kaupungin verkkosivuilla helposti luettavassa muodossa. Sitä myös ositetaan ja visualisoidaan, jotta viestiminen muualla sosiaalisessa mediassa vahvistuu (esim. kaupungin Instagram-tilillä). Kotoutumishjelmaa käsitellään myös erilaisissa kotoutumiskoulutuksissa, jolloin se saavuttaa suuren joukon kotoutuja-asiakkaita ja muita maahan muuttaneita. Kotoutumishjelmaa hyödynnetään myös välittömässä asiakasohjauksessa, jolloin sitä voidaan käsitellä yksilöllisesti muokatulla tavalla.

Kotoutumishjelmadokumentti on dynaaminen asiakirja, jota päivitetään lain ja palveluiden muuttuessa. Ensimmäinen asiakirja sisältää paljon suunniteltuja toimenpiteitä, jotka on syytä muuttaa ja vahvistaa kansallisen tason ohjeiden valmistuttua kaupungin omaan palveluvalikkoon.

Kotoutumisohjelmaa kuvaavan asiakirjan käsittely- ja hyväksymisprosessi kunnassa:

Kotoutumisohjelma käsitellään kaupunginhallituksen kokouksessa 16.12.24. Ohjelman seurantatiheydestä päätetään erikseen. Kotoutumisohjelma esitellään myös tuleville poliittisille päättäjille orientaatiovaiheen yhteydessä. Asiakirja suositellaan esitettäväksi myös edustuksellisille neuvostoille ja valtuustoille.

Johdanto

Mikkelin kaupungissa hallinto- ja elinvoimapalveluiden tulosityksikössä toimiva kotoutumispalveluiden tiimi koostuu kotoutumiskoordinaattorista, kolmesta kotoutumisohjaajasta ja kotoutumisavustajasta. Tiimin esihenkilönä toimii hallintojohtaja Ari Liikanen. Vuoden 2025 aikana on suunniteltu perustettavaksi kaupunkiin kansainvälisten asioiden yksikkö, joka vastaisi em. palveluiden lisäksi myös asettautumispalveluista ja vieraskielisten Mikkeliin muuttaneiden asukkaiden palvelutarpeista. Monikielisen viestinnän kehittämisestä vastaa kaupungin viestintä- ja markkinointipalveluiden tulosityksikkö.

1. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi (KotoL 14 ja 15 §)

Kunnan on laadittava lain mukaan osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi maahanmuuttajalle, jos hän on:

- toimeentulotukea muutoin kuin tilapäisesti saava
- kansainvälistä suojelua saava
- kotihoidontukea saava
- ihmiskaupan uhri
- alaikäisenä ilman huoltajaa saapunut lapsi tai nuori
- ja jonka oleskeluoikeuden rekisteröinnistä on kulunut enintään 3 vuotta.

Maahan muuttanut henkilö voi myös itse pyytää arviointia tai viranomaisen voi arvionsa perusteella joko ohjata hänet tai ottaa suoraan yhteyttä hänen luvallaan kaupungin kotoutumispalveluihin.

A. Kuvaus palvelusta:

Mikkelin seudun työllisyyspalveluiden työvoimaviranomainen tekee yhdessä työnhakija-asiakkaan kanssa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin. Se tehdään ensimmäisen tapaamisen yhteydessä ja siitä muodostuu työvoimapalveluiden alkuhaastattelu. Asiakas tavataan kasvokkain, lähi- tai etätulkkausta apuna käyttäen. Paikalle voidaan tarvittaessa kutsua myös kaupungin kotoutumisohjaaja ja/tai hyvinvointialueen ohjaaja. Useimmiten palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä laaditaan myös kotoutumissuunnitelma.

Työvoiman ulkopuolella oleville maahanmuuttajille osaamisen ja palvelutarpeen arvioinnin tekee kaupungin kotoutumisohjaaja yhdessä asiakkaan kanssa. Palaveriin voidaan kutsua tarpeen vaatiessa

hyvinvointialueen ohjaaja ja/tai sairaanhoitaja. Etätulkkaus tilataan tarpeen mukaan eli lähes poikkeuksetta.

Hyvinvointialueen ohjaaja osallistuu tarvittaessa yhteiseen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointitapaamiseen sekä työnhakija-asiakkaan että työvoiman ulkopuolella olevan kotoutujan osalta.

B. Vastuutaho:

Mikkelin seudun työllisyysalue/kototiimi vastaa työnhakija-asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnista. Tarvittaessa käytössä on myös monialaisen työkykyarvioinnin asiantuntijat.

Kaupungin kotoutumispalvelujen ohjaajat haastattelevat asiakkaita kasvotusten joko toimipisteellään, asiakkaan kotona tai muussa rauhallisessa tilassa. Käytössä on digitaalinen haastattelupohja, joka päivätään ja tulostetaan asiakkaalle allekirjoitettavaksi. Vuonna 2025 on tarkoitus siirtyä käyttämään valtakunnallista kotoutumisen asiakastietojärjestelmää (KOTO-AJ) sekä osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioimiseksi että kotoutumissuunnitelman tekemiseksi.

Etelä-Savon hyvinvointialueen Maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yksikkö (hva) vastaa sote-palveluiden osalta kiintiöpakolaisten vastaanoton, kuntaan siirtyvien tilapäisen suojelun statuksella olevien henkilöiden sekä oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden palveluprosesseista yhdessä hyvinvointialueen muiden palvelualueiden kanssa.

C. Yhteistyö:

Mikkelin seudun työllisyyspalveluiden kototiimi, kaupungin kotoutumispalvelut ja Eloisa (hva) ovat tiiviisti kontaktissa uusien asiakkaiden saapuessa palveluihin ja ottavat herkästi yhteyttä toisiinsa. Yhteisiä asiakasjärjestelmiä ei ole käytössä, joten tiedonsiirto ei ole aukotonta. Kaikkeen yhteistyöhön pyydetään asiakkaalta henkilökohtainen lupa.

2. Osaamisen ja kotoutumisen ja monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin pohjalta laadittava kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma (KotoL 16 ja 17 §)

A. Kuvaus palvelusta:

Mikkelin seudun työllisyysalue tuottaa työnhakija-asiakkaan kotoutumissuunnitelman asiakkaan kanssa, tarvittaessa yhdessä myös kunnan ja hyvinvointialueen asiantuntijan kanssa. Palvelua järjestetään koko alueen kunnissa paikan päällä tai etäyhteyksin. Useimmiten kotoutumissuunnitelma laaditaan jo samalla tapaamiskerralla palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä.

Työvoiman ulkopuolella oleville maahanmuuttajille kotoutumissuunnitelman tekee kaupungin kotoutumishjaaja yhdessä asiakkaan kanssa. Palaveriin voidaan kutsua tarpeen vaatiessa (=monialaisuus) hyvinvointialueen ohjaaja.

Hyvinvointialue osallistuu monialaisten kotoutumissuunnitelmien laatimiseen yhdessä kunnan ja/tai työllisyysalueen kanssa mm. alaikäisille ilman huoltajaa saapuneille sekä muille maahanmuuttajille, mikäli maahanmuuttajan palvelutarve edellyttää eri viranomaisten palveluiden yhteensovittamista.

(Monialainen) kotoutumissuunnitelma perustuu joko samalla tai useammalla tapaamiskerralla tehtyyn/päivitettyyn (monialaisen) osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin. Monialaisen kotoutumissuunnitelman laatimisessa voidaan hyödyntää myös muiden yhteistyötahojen (esim. Järjestöjen) palveluita asiakkaan edun ja tarpeen mukaisesti.

B. Vastuutaho:

Työnhakija-asiakkaan osalta päävastuu on Mikkelin seudun työllisyyspalveluiden työvoimaviranomaisella, joka tarvittaessa kutsuu sen laadintaan myös kaupungin kotoutumisohjaajan ja hyvinvointialueen ohjaajan. Viranomainen laatii asiakkaan (ja verkoston) kanssa asiakkaan tilannetta ja palveluntarvetta vastaavan kotoutumissuunnitelman. Työvoimaviranomainen sisällyttää suunnitelmaan asiakasta velvoittavia toimenpiteitä, esim. työnhakuvelvollisuuden.

Muiden kuin työnhakija-asiakkaiden osalta (monialaisten) kotoutumissuunnitelmien laatimisesta vastaa kaupungin kotoutumispalvelut (tarvittaessa yhteistyössä hyvinvointialueen ohjaajan kanssa). Kotoutumisohjaaja laatii kotoutumissuunnitelman yhdessä asiakkaan kanssa ja kotoutumiskoordinaattori hyväksyy sen viranhaltijana.

C. Yhteistyö:

Mikkelin seudun työllisyyspalveluiden kototiimi, kaupungin kotoutumispalvelut ja Eloisa (hva) ovat tiiviisti kontaktissa uusien asiakkaiden saapuessa palveluihin ja ottavat herkästi yhteyttä toisiinsa. Yhteisiä asiakasjärjestelmiä ei ole käytössä, joten tiedonsiirto ei ole aukotonta. Kaikkeen yhteistyöhön pyydetään asiakkaalta henkilökohtainen lupa.

Hyvinvointialueen kotoutumisen ohjaaja osallistuu monialaisten kotoutumissuunnitelmien laatimiseen yhdessä kaupungin kotoutumisohjaajan kanssa mm. alaikäisille ilman huoltajaa saapuneille sekä muille maahanmuuttajille, mikäli maahanmuuttajan palvelutarve edellyttää eri viranomaisten palveluiden yhteensovittamista.

3. Monikielinen yhteiskuntaorientaatio (KotoL 25 §)

A. Kuvaus palvelusta:

Omakielisiä yhteiskuntaorientaatiokursseja on aiempina vuosina järjestetty muutamia esim. darinkielisinä. Asiakkaiden kokemukset näistä ovat olleet erinomaiset. Tammikuussa 2025 kaupunki yhdessä uuden työllisyysalueen kanssa kokoaa yhteiskuntaorientaation pilottiryhmän, mikä sisältää

sekä työnhakijoita että työvoiman ulkopuolella olevia ukrainalaisia. Perusteluna tähän on heidän suuri määränsä kotoutumiskoulutukseen odottavien jonossa. Kurssi toteutetaan räätälöidyllä aikataululla lähiopetuksena liikelaitos Otavian kautta. Saatuja kokemuksia hyödynnetään seuraavilla omakielisillä yko-kursseilla.

TEM:n selvityksen mukaan omakielinen yhteiskuntaorientaatio hyödyttää jokaista maahan tullutta (sitä enemmän mitä enemmän henkilön lähtömaan yhteiskunta eroaa Suomesta) ja nopeuttaa kotoutumisprosessia. Erityisesti työvoimapalvelujen ulkopuolella olevat uudet mikkeliiläiset - ikääntyneet, kotivanhemmat ja sairauden tai muun syyn takia kotoutumisen prosessissa helposti ulos jäävät - ovat keskiössä yhteiskuntaorientaatiokursseja järjestettäessä. Suurimmat kieliryhmät Mikkeliissä ovat: venäjä, eesti, ukraina, dari/farsi, vietnam, arabia ja thai. Myös pienen joukon puhumia kieliä on esim. amhara, bengali, hindi, armenia, khmer.

Mahdollisuus osallistua omakieliseen yhteiskuntaorientaatioon pyritään järjestämään mahdollisimman pian kotoutumisprosessin alkuvaiheessa/kaupunkiin muuttaessa. Työvoimapolitiittiseen kotoutumiskoulutukseen pääsyä saattaa joutua odottamaan useita kuukausia, joten yhteiskuntaorientaatio auttaa kotoutumisen alkuun ja tuo ensimmäisten kuukausien aikana päiviin sisältöä. Heterogeenisillä ryhmillä tavoitellaan myös vuorovaikutuksen ja sosiaalisen kanssakäymisen vahvistamista uusien tulokkaiden kesken.

Kursseja pidetään pääsääntöisesti aktiivisen oppimisen takaamiseksi läsnäolokursseina, mutta tarvittaessa myös hybridi- ja kokonaan etätoteutuksina. Kielivaihtoehtojen selvittäminen on vielä kesken, mutta TEM:n suositusten mukaisesti kurseja tarjotaan kohdennetusti myös useita vuosia Suomessa asuneille maahan muuttaneille.

B. Vastuutaho:

Työnhakija-asiakkaille yko-kurseja järjestään Mikkelin seudun työllisyyspalveluiden ja kaupungin kanssa yhdessä kotoutumisprosessin nopeuttamiseksi. Työnhakijaksi rekisteröityneet asiakkaat ohjataan pääsääntöisesti kotoutumiskoulutukseen, jossa on myös sisältöjä yhteiskuntaorientaatiosta. Kotoutumiskoulutus voi olla lähiopetuksena tai verkossa toteutuvaa.

Mikkelin kaupunki/kotoutumispalvelut järjestää yhteiskuntaorientaatiokursseja työvoiman ulkopuolella oleville henkilöille.

C. Yhteistyö:

Mikkelin seudun työllisyysalueen on mahdollista hankkia monikielistä yhteiskuntaorientaatiota myös Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavialta tai Mikkelin kansalaisopistolta nykyisen palveluntuottajan, KasvuEsedun lisäksi.

Monikielistä yhteiskuntaorientaatiota suunnitellaan toteutettavaksi ensisijaisesti yhteistyössä Mikkelin kansalaisopiston ja liikelaitos Otavian kanssa. Työnjakoa käydään myös Mikkelin seudun

työllisyysalueen kilpailutettujen kouluttajatahojen ja seudun muiden kouluttajatahojen kanssa (esim. Mäntyharjun kansalaisopisto). Hyvin pienien kieliryhmien yhteiskuntaorientaatiokoulutusta suunnitellaan hankittavaksi yhdessä työllisyysalueen (ja mahdollisesti koko maakunnan) kuntien kanssa.

4. Kotoutumiskoulutus (KotoL 26 ja 27 §)

A. Kuvaus palvelusta:

Työnhakija-asiakkaiden osalta päävastuu kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä on Mikkelin seudun työllisyyspalveluilla.

Työvoiman ulkopuolella olevat kotoutuja-asiakkaat ohjataan kullekin soveltuvaan kotoutumiskoulutukseen tai toimenpiteisiin, mitkä koostuvat erilaisista sisällöistä huomioiden kunkin kotoutujan palvelutarpeet (alkaan luku- ja kirjoitustaidosta). Tavoitteena on kunkin kotoutujan arjen kansalaistaitojen ja itsenäisen elämän perusasioiden hallinta. Mikäli kotoutujan tilanne muuttuu esim. Terveystilan kohennuttua tai kotivanhemmuuden päätyttyä, hän siirtyy automaattisesti työllisyysalueen järjestämään työvoimapolitiittiseen koulutukseen, minkä tavoitteet liittyvät jatko-opintoihin, työllistymisen edistymiseen tai työmarkkinoille siirtymiseen.

Kielitaidon päättöttestaus liittyy ainoastaan niihin kotoutumiskoulutuksiin, joissa noudatetaan Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteita eli työvoimapolitiittisiin kotoutumiskoulutuksiin. Päättöttestaus tullaan järjestämään OPH:n kansallisen testijärjestelmän mukaisesti osana kotoutumislain mukaista kotoutumiskoulutusta.

B. Vastuutaho:

Työnhakija-asiakkaiden osalta päävastuu kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä on Mikkelin seudun työllisyyspalveluilla.

Muiden kuin työnhakija-asiakkaiden kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä vastaa Mikkelin kaupunki.

C. Yhteistyö:

Mikkelin seudun työllisyysalueella: kotoutumisen edistämisen toimijoiden verkosto on työnhakija-asiakkaiden palvelutarpeista lähtevä tiivis, eri organisaatioista edustajista koostuva ryhmä. Verkosto kokoontuu säännöllisesti. Tapaamisissa keskustellaan ajankohtaisista asioista, tiedotetaan organisaatioiden palveluista, kehitetään palveluja sekä sovitaan yhteisistä toimintatavoista. Kotoutumisen tuen toimijaverkoston tapaamisten lisäksi verkoston jäsenet tapaavat asiakkaita yhdessä ja erikseen, asiakkaan ja hänen perheensä palvelutarpeen mukaisesti. Yhteistyö on avointa ja sitä tehdään asiakkaiden kanssa sopien. Asiakaskohtaisen verkoston jäsenet pitävät yhteyttä toisiinsa tarpeen mukaan salatuin sähköpostein ja soittamalla. Yhteisiä tapaamisia asiakkaiden kanssa pidetään säännöllisesti.

Kotoutumiskoulutusta on saatavilla lähi- tai verkko-opetuksena. Lähipalvelun tuottaa paikallinen kilpailutettu KasvuEsedu. Verkkopalvelutoteutus on vielä kilpailutettavana. Kotoutumiskoulutusta voi Mikkelin seudun työllisyysalueella tuottaa myös liikelaitos Otavia tai Mikkelin kansalaisopisto.

Asiakkaat ohjataan kotoutumiskoulutukseen palvelutarpeen mukaisesti, Koulutusportti-sivustoa apuna käyttäen. Asiakkaat liitetään Koulutusporttiin odottamaan alkavaa koulutusta, josta heidät valitaan koulutukseen jonotusjärjestyksessä.

Työnhakijat, jotka tarvitsevat latinalaisten aakkosten opetusta, ohjataan liikelaitos Otavian aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheeseen.

Työnhakijat, jotka tarvitsevat perusopetuksessa saatavia tietoja ja taitoja, ohjataan liikelaitos Otavian aikuisten perusopetuksen tutkinto-opetukseen. Myös nuori peruskoululainen (17 vuotta täytettyään) voi siirtyä aikuisten perusopetuksen opiskelijaksi, mikäli hän tarvitsee lisätukea suomen oppimiseen ja perusopetuksen suorittaminen on kesken.

Kaupunki hankkii työvoiman ulkopuolella oleville kotoutuja-asiakkailleen kotoutumiskoulutusta Mikkelin seudun työllisyyspalveluilta ja/tai konserniin kuuluville oppilaitoksilta (liikelaitos Otavia tai Mikkelin kansalaisopisto) riippuen kotoutuja-asiakkaiden tarpeesta.

5. Muu koulutus ja palvelut, jotka edistävät suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä

A. Kuvaus palvelusta:

Aikuisten luku- ja kirjoitustaidon koulutus maahan muuttaneille järjestetään liikelaitos Otavian kautta. Koulutusta järjestetään tarveperusteisesti, käytännössä opetus pyörii koko ajan.

TUVA eli tutkintokoulutukseen valmentava koulutus on nivelvaiheen koulutus. Jokaiselle opiskelijalle tehdään omien tavoitteiden mukainen opiskelupolku. TUVA-koulutus on suunniteltu oppivelvollisille opiskelijoille ja siihen voi osallistua max. vuoden ajan oman tavoitteen ja osaamistarpeen mukaisesti.

Mikkelin lukiossa opetus ja opiskelu tukevat opiskelijan kasvamista sekä suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön että opiskelijan oman kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi. Maahan muuttaneelle opiskelijalle voidaan opettaa koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta suomea toisena kielenä, mikäli hänen suomen kielen taitonsa ei arvioida olevan äidinkielen tasoinen kaikilla kielitaidon osa-alueilla. Hänelle voidaan mahdollisuuksien mukaan järjestää myös oman äidinkielen opetusta yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa.

Yrittäjäksi aikovien henkilöiden yksilöllistä ohjaus- ja neuvontapalvelua järjestetään Mikkelin seudun Uusyrityskeskuksessa (seudullinen yhdistys) myös englanniksi.

B. Vastuutaho:

Mikkelin kaupunki/Liikelaitos Otavia vastaa aikuisten luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen järjestämisestä. Ammatillista koulutusta Mikkeliissä järjestää Etelä-Savon ammattiopisto Esedu,

Suomen nuoriso-opisto Paukkula ja Ammattiopisto Spesia. Esedu ja Spesia järjestävät myös tutkintoon valmentavaa koulutusta (TUVA). Kansanopisto-opintoja järjestävät liikelaitos Otavia ja Suomen nuoriso-opisto Paukkula.

C. Yhteistyö:

Työnhakijaksi rekisteröityneelle asiakkaalle valitaan sopivimmat työvoimaviranomaisen käytettävissä olevat palvelut kotoutumisen ja työnhaun edistämiseksi. Näitä ovat mm. erilaiset koulutukset, valmennuspalvelut, asiantuntija-arvioinnit, työ- tai koulutuskokeilut sekä kuntouttava työtoiminta.

Kaupunki ohjaa kotoutuja-asiakkaitaan tarvittaessa esim. liikelaitos Otavian opintoihin ja ne voidaan sisällyttää myös asiakkaan kotoutumissuunnitelmaan.

6. Kotoutumishjelman aikainen ohjaus ja neuvonta (KotoL 13 §:n 1 mom. 5 kohta)

A. Kuvaus palvelusta:

Kotoutuminen kuuluu kaupungin **kaikille** toimialoille, missä kotoutuja-asiakkaita ja muita maahan muuttaneita asioi ml. vapaa-ajan palvelut, kirjastot, kansalaisopisto, liikunta- ja nuorisopalvelut, kulttuuripalvelut, museot ja kaupunginorkesteri.

Yksilöllistä ohjausta ja neuvontaa annetaan kotoutumissuunnitelman mukaisesti työllisyys- ja kotoutumispalveluissa. Sitä on saatavilla sekä livetapaamisissa, verkossa, puhelimitse jne. tilanteen mukaan asiakkaan tarpeen mukaisesti. Kotoutumisprosessin alussa ohjausta ja neuvontaa annetaan aktiivisesti, mutta sitä vähennetään tarpeen mukaan prosessin edetessä. Joidenkin kotoutuja-asiakkaiden kohdalla ohjaus- ja neuvontatarve ylittää kotoutumisajan, mutta silloin toimitaan yksilöllisesti ohjaten hänet yleisen palveluneuvonnan pariin. Tätä tehdään myös kotoutumisajan sisällä asiakkaan oman kyvykkyyden mukaisesti.

Maahan muuttaneiden kotoutumista ja asettautumista edistetään laajentamalla matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalvelua. Tämä toteutetaan perustettavan kansainvälisyysyksikön perustamisen myötä kaikille Mikkeliissä asuville vieraskielisille henkilöille. Ohjausta ja neuvontaa lisätään erityisesti monikielisenä verkkovälitteisesti.

B. Vastuutaho:

Vaikka kotoutuja-asiakkaiden ohjaus- ja neuvontapalvelut ovat ensisijaisesti kaupungin kotoutumispalveluiden henkilöstön vastuulla, niin yleisneuvontaa maahan muuttaneille annetaan myös siinä palvelussa, missä tarve esiintyy (asiointipiste, koulu, työllisyyspalvelu, hyvinvointialue). Kielitietoista ohjausosaamista vahvistetaan em. palveluissa mm. KOTO-osaajat -koulutuksen avulla. Kotoutumista ja asettautumista edistävien palveluiden kokonaisuudesta tulee vastaamaan vuoden 2025 aikana perustettava kansainvälisyysyksikkö, mihin kotoutumispalvelutkin sijoitetaan.

C. Yhteistyö:

Kaupungin kotoutumisohjelma toimii kaikilla toimialoilla ohjenuorana ja perehtymisen välineenä kotoutuja-asiakkaiden ja kaikkien maahan muuttaneiden ohjaus- ja neuvontapalveluissa. Toimintaa parannetaan ja hiotaan kokoaikaisesti ja pidetään säännöllisesti yhteistyöpalavereja.

7. Muut kunnan järjestämistä vastuulla olevat palvelut kotoutumisen edistämiseksi**A. Kuvaus palvelusta:**

Maahanmuuttajavanhemmat tarvitsevat tietoa suomalaisesta koulujärjestelmästä voidakseen tukea lastensa koulunkäyntiä. Mahdollisuuksien mukaan huoltajille voidaan järjestää erillisiä keskustelutilaisuuksia, niin sanottuja vanhempainkouluja, joissa käsitellään suomalaisen kulttuuriin ja käytännön kouluelämään liittyviä asioita. Vanhempainvartteihin ja keskustelutilaisuuksiin järjestetään tarvittaessa tulkkaus.

Kotoutuminen vaatii yhteistyötä. Yhteistyö huoltajien kanssa on tärkeää. Harrastusmahdollisuudet, mutkaton yhteys kantaväestöön kuuluvien ikätovereiden kanssa ja ympäröivään yhteiskuntaan tutustuminen ovat yhdenvertaisuuden välttämättömiä edellytyksiä. Perusopetuksessa tätä kokonaisuutta koordinoi maahanmuuttajaopetuksen koordinaattori.

Mikkelissä toimii useita yhdistyksiä, joiden toimintaan keskeisesti tai esim. hankkeen kautta kuuluu kulttuurinen monimuotoisuus, kotoutuminen ja niiden edistäminen. Näissä maahan muuttaneet ovat joko itse aktiivisina toimijoina tai toiminta sisältää heille suunnattuja aktiviteetteja tarkoituksena voimaannuttaa osallistujia. Kaupungin kotoutumispalvelut ohjaa asiakkaitaan näihin toimintoihin tai hankkeisiin henkilökohtaisesti. Niitä voidaan käyttää myös kotoutumissuunnitelman toimenpiteinä.

Myös työllisyyspalvelut hyödyntävät asiakasohjauksessaan alueella toimivia hankkeita, joilla on asiakkaan työllistymistä ja kielitaidon karttumista edistäviä tavoitteita.

B. Vastuutaho:

Mikkelin kaupungilla on monia palveluita, jotka edistävät maahanmuuttajataustaisten kuntalaisten ja kunnassa asuvien kotoutumista. Näitä ovat esimerkiksi nuorten ohjaamopalvelut sekä sivistystoimen palvelut kuten varhaiskasvatus, perusopetus, kirjasto, kansalaisopisto, liikuntapalvelut ja kulttuuripalvelut. Kukin toimiala erikseen ja yhdessä muiden kanssa vastaa kuntalaisten tasapuolisesta palvelujen saamisesta ja asukkaidensa oikeuksista.

C. Yhteistyö:

Mikkelin kaupunki osallistuu joko suoraan tai välillisesti kotoutumista edistävien järjestöjen ja hankkeiden tukemiseen taloudellisesti: ostopalveluina, kumppanuussopimuksin tai hankerahoituksin. Alla esimerkkejä keskeisimmistä hankkeista:

[CulturalBridge - Kulttuuritulkit yhdenvertaisuuden edistäjinä - Mikkelin Pallo-Kissat \(mikkelinpallokissat.fi\)](#) EU/ESAELY 1.6.2024-31.5.2026. Kulttuuritulkki- toiminnan avulla maahan muuttaneille henkilöille sekä perheille on mahdollista tuoda tutuksi alueen harrastustoimintaa laajasti ja näin auttaa heitä kotoutumisessa.

[Kansainvälinen nuorten kahvila](#) (International Youth Café) -toiminta pyörii nuorisotoimen ja kotoutumispalveluiden yhteistoimintana 15-29-vuotialille nuorille. Toimintaa ja vierailuja järjestetään nuorten toivomusten mukaisesti.

[KOKEVAT - hanke - Monikulttuurityö Mimosa ry](#) EU/ESAELY 1.10.24- 31.1.2026. Hankkeessa koulutetaan Mikkelin alueella asuvista maahanmuuttajista kotoutumisen kokemusaajia. [Monikulttuurityö Mimosa ry](#) Monikulttuurikeskus Mimosa on yhdistyspohjainen avoin kohtaamispaikka. Toiminta on keskittynyt Mikkeliin, mutta ryhmiä pidetään myös Hirvensalmella ja Pieksämäellä.

[Hoivan tukipalvelut -hanke \(diak.fi\)](#) EU/ESAELY 1.2.2024 – 31.3.2026. Hankealueena Etelä-Savo. Hanke tukee työttömien työnhakijoiden ohjautumista valmennuspalvelujen kautta hoiva-alan tukityöntekijäksi. Kohderyhmää ovat erityisesti pitkäaikaistyöttömät, osatyökykyiset ja maahan muuttaneet nuoret ja aikuiset.

[Osajaaportti - Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy \(mikseimikkeli.fi\)](#) EU/ESAELY 1.1.2024-31.12.2025. Hankealueena Mikkelin seutu. Hankkeessa parannetaan työttömien työnhakijoiden ja yritysten rekrytointitarpeiden kohtaamista alueellisesti. Hankkeen läpileikkaavana teemana on kansainvälisten osaajien osuuden nostaminen.

Yhteistyötä tehdään myös monien muiden kuin em. oppilaitosten kanssa. Korkeasti koulutetuille maahan muuttaneille paikallinen oppilaitos Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (Xamk) järjestää korkeakouluopetusta, täydennyskoulutusta ja erikoistumisopintoja.

Maahan muuttaneita korkeakoulutettuja ohjataan myös valtakunnallisen korkeakoulujen SIHME (Supporting Immigrants in Higher Education in Finland) -verkoston ja palveluiden piiriin. Itä-Suomessa SIHME-palveluja tuottaa Savonia-ammattikorkeakoulu, joka antaa henkilökohtaista ja ryhmäohjausta korkeakouluopinnoista, suomen kielen kurseista ja jo olemassa olevan tutkinnon tunnustamisesta/rinnastamisesta suomeksi, englanniksi, viroksi ja venäjäksi.

Kunnan vastuun ulkopuolella on lisäksi kotoutujille merkityksellisiä toimijoita, kuten erityisesti ukrainalaisten kotoutumisen edistäjänä [Saimaan ortodoksinen seurakunta](#) (alueellinen maahanmuuttajapappi). Seurakunta järjestää säännöllisesti myös kielikahvilatoimintaa ja jakaa ruokalahjoituksia.

Vastuutaulukko

Palvelu/toimenpide:	Työnhakijoiden palvelut tuottava taho:	Muiden kotoutuja-asiakkaiden palvelut tuottava taho:
Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	Mikkelin seudun työllisyyspalvelut	Mikkelin kaupungin kotoutumispalvelut
Monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	Mikkelin seudun työllisyyspalvelut (tarv. yhdessä kotoutumispalveluiden ja hvan kanssa)	Mikkelin kaupungin kotoutumispalvelut yhdessä hvan kanssa
Monikielinen yhteiskuntaorientaatio	Mikkelin seudun työllisyyspalvelut yhdessä kotoutumispalveluiden kanssa	Mikkelin kaupungin kotoutumispalvelut: Liikelaitos Otavia, Mikkelin kansalaisopisto
Kotoutumissuunnitelma	Mikkelin seudun työllisyyspalvelut (tarv. yhdessä kotoutumispalveluiden kanssa)	Mikkelin kaupungin kotoutumispalvelut
Kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta	Mikkelin seudun työllisyyspalvelut yhdessä kotoutumispalveluiden kanssa	Mikkelin kaupungin kotoutumispalvelut
Kunnan kotoutumisohjelman seuranta ja päivittäminen	Mikkelin seudun työllisyyspalvelut ja Mikkelin kaupungin kotoutumispalvelut	Mikkelin kaupungin kotoutumispalvelut ja Mikkelin seudun työllisyyspalvelut